

TORONTÁI

Ára 1 Din	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel. Beckerek, Obiljtveva (Zápolya) u. 1	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP	Az előfizetés ára:		1 Din
	Telefonszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21 Sürgőnycim: Torontái, Veliki Beckerek		Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	Egész évre . . . 300 D Félévre . . . 150 D	
			Hirdetések díjazás szerint Megjelenik naponta délben		

Visszafelé.

Aki a háború befejezése óta nyitott szemmel kíséri a világesemények folyását, csakhamar tisztában lesz azzal, hogy az a nagy lendület, amely a huszadik század elején még hatalmas iramban vitte előre az emberiséget, egyszerre csak megtorpant és bekövetkezett az elkerülhetetlen végzet: a megindulás visszafelé, az út, amely rég elhagyott fejlődési fázisokhoz és azokon is túl, az egyre sötétebb múlt felé vezet.

Ez a jelenség a ma élő ember előtt érthetetlen és megfoghatatlan, mert a ma élő ember a kultúra, a fejlődés gyermeke, akit nézeteinek, világszemléletének kialakulásában a megszerzett tudás, a lelket átalakító általános műveltség vezet és irányít. A tudás, a műveltség pedig mindenkor etikai eredményeket létesített, közelebb hozta a küzdő embereket egymáshoz, ledöntötte az osztályok, felekezetek és a nemzetek között terpeszkedő válaszfalakat és megteremtette azt a világot betöltő légkört, amelyben az egyes ember boldogulása helyett az emberiség gazdasági és erkölcsi boldogulása lesz az egyetemes, átfogó, nagy cél.

Ez a célkitűzés messzire elsodródott, szinte észrevétlenné vált. Merész és végzetes kanyarodással az emberiség útja mindjobban a múlt avaros erdejébe visz és ma megint ott tartunk, hogy az összesimulni akaró emberiség száz ürügy alatt mindinkább elkülönül, hogy a szerencsésen elmosódott határvonalakat mély barázdákkal és védő árkokkal újból megvonják, hogy uralkodó nemzetek csak azért törekszenek minél nagyobb hatalomra, hogy a gyengébbek leigázását minél tökéletesebbé tegyék. Ma az a jelszó, hogy védeni kell a faj tisztaságát, holott a felvilágosító tudomány rég sutba vetette a fajteória minden mesterséges megállapítását. De azért a fajt mégis védeni kell, mert ebben a szellemi atmoszférában nyílik a legszebben a gyülvölködés mérge-virága és ebben a szellemi atmoszférában jut újból szerephez a tétlenségre kárhóztatott, gyilkos fegyver. A stagnáció helyzetébe jutott tudomány megakasztotta az általános gondolkodás nagyvonalúságát és innen van, hogy kártékony törekvések rendszerre tudták tenni a világgazdaság leromlását, innen van, hogy az állami háztartások lényezői között újból középkori maradványok jutnak érvényre, hogy a tudomány csarnoká, amely ezelőtt mindenki számára tárva-nyitva volt, most féltékenyen bezárja kapuit a hatalom tüzes vasával megbélyegzett elnyomottak előtt. Innen van, hogy a kultúra is nacionálisá

vált és hogy az uralkodó nacionalizmus szabja meg a határt, ameddig a másik nemzetnek vagy nemzetiségnek géniusza kifejlésztésében mennie szabad. Ami azelőtt egy világ közkinése volt, ma szűk, díszetlen és homályos falak közé szorult, ami azelőtt templom volt, ma lomtárrá alacsonyodott le, ami azelőtt a megőrtés felmutatott oltári szentsége volt, ma a gyűlölet messzire esillogó serlege, amelyből boldogboldogtalan egyformán akar inni.

Meddig tart még ez a visszafelé kanyarodó út és meddig tart még az a lelki megszállottság, amelynek szomorú hőse és egyuttal sajnálat-

raméltó áldozata a mai ember! Szent lelkesedéssel, törhetetlen fáradsággal, vérell és velővel kiküzdött értékek sülyednek el napról-napra a mindent elborító Nirvánában és ma-holnap ott tartunk, ahol az ember megindult — emberré válni, szabadulni a lelki sötététől, követni a felvilágosodottság hívó szavát. Minden jel arra mutat, hogy előről kell kezdeni mindent és a biztatás sem szólhat másként, mint egy, hogy haladéktalanul, összetett erővel építsük fel újra, amit könnyelmű kézzel, bűnös lelkülettel, elvakult gondolkodással leromboltunk.

Folytatták az állami költségvetés vitáját.

A szkupstina hétfői ülése.

— A „Torontái” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, febr. 4.

A szkupstina hétfői ülése a rendnél jóval kisebb érdeklődés mellett folyt le. Napirend előtt a szokásos formalitások elintézése után, Vuicsity belügyminiszter röviden válaszolt Arasztatjevity demokrata képviselő interpellációjára, aki egy délszerbiai gyilkosság ügyében folytatott nyomozásról kívánt felvilágosítást.

Röviddel kilenc óra után áttértek az 1924-1925. évi állami költségvetés elvetésére, a folytatására. A vita egyetlen szónoka Lázity bold mives-párti képviselő volt. Ferjedelmes beszédében a kormány pénzügyi politikáját bírálta és éles kritikát mondott Sztojadinovity pénzügyminiszter működéséről. Ki-

jelentette, hogy a közigazgatás és a polgárság szempontjából is helyénvaló lett volna, hogy a költségvetési év a naptári évvel együtt kezdődjön. Kifogásolta, hogy az állami pótdadók meghaladják az ötszáz százalékot. A kiadásokat — mondotta — lényegesen csökkenteni kell, amit legkönnyebben úgy érhetnének el, ha a minisztériumokban könnyörten létszámredukción alkalmaznának.

Az öt óra hosszat tartó beszéd annyira elfárasztotta a képviselőket, hogy a déli órákban már csak néhányan maradtak benn az ülés-teremben.

A szkupstina keddi ülését folytatják a költségvetés vitáját.

1925-ben sem lesz szabad lakásfelmondás.

— A „Torontái” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, febr. 5.

A Lakók Szövetsége tegnap délután ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy felkéri a kormányt, intervenáljon abban az irányban, hogy 1925 január elseje után is maradjon életben a mai lakástörvény minden rendelkezése, azon kivétellel, hogy a lakások bére a békebérek hatszorosára, az üzletek bére

pedig annak tizenkétszeresére legyen emelhető.

Peles szociálpolitikai miniszter kijelentette a Lakók Szövetsége nála tisztelgő küldöttségének, hogy a lakások szabad forgalmát 1925-ben sem fogja engedélyezni és hogy a mai lakástörvény életben fog maradni.

Mindenütt a tisztviselőkn akar-nak takarékoskodni. Londonból jelentik, hogy a kincstári kancellár a legközelebbi angol költségvetés-

ben a kiadásokat 25 millió fonttal akarja szállítani. A hivatalnoki karban nagy létszámsökkentés várható.

Ma vagy holnap kéri Markovity volt miniszter kiadatását.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, febr. 4.

Ha nem is azzal az élénkséggel, amellyel megkezdették, de még mindig nagy igyekezzel folytatják a tárgyalásokat az ellenzéki blokk megalakítására.

Korosec és Mehmed Spaho tegnap hosszabb ideig tárgyaltak Davidovityval a blokk megalakításáról, a megbeszélésről azonban nem szivárogtak ki megbízható hírek. A konferencián Markovity Lázár volt igazságügyi miniszter ügyében is tárgyaltak, akinek tudvalevőleg a kiadatását kéri a szkupstinától, minisztersége idején elkövetett állítólagos visszaélései miatt. Davidovity közölte az értekezleten az ellenzék két vezérével, hogy a demokrata-klub esatlakozik ahhoz az akcióhoz, amely Markovity Lázár mentelmi jogának felfüggesztését előzoza. Az ellenzék a kérelmét kedden vagy szerdán terjeszti a szkupstina elé.

A radikális-klub Markovity ügyében kedden délelőtt ülést tartott, a melyen megvitatja állásfoglalását. Hír szerint abban az esetben, ha a radikális-párt balszárnyának vezére Rankovity Mihajlo és társai az ellenzékkel együtt szövaznának Markovity ellen, a párt kirekeszti bekeleblől a disszidens, ugynevezett purifikáló árnyalat követőit. Ebből tehát kétségtelenné válik, hogy a radikális képviselők Markovity kiadatása ellen fognak szavazni.

Hamis hírek Pasity lemondásáról.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, febr. 4.

A „Beogr. Novosti” hétfő esti számában szenzációs cikket közölt, a melyben azt írja, hogy Pasity benyújtotta a királynak lemondását. A leköszönés — írja a lap — két okra vezethető vissza. Az egyik, hogy a korona és a kormány között megváltozott a viszony és az udvar nem viseltetik teljes bizalommal a kormánnyal szemben, a másik pedig, hogy Pasity beakarja bizonyítani az ellenzéknek, hogy nem képes munkaképes kormányt alakítani.

A „Torontái” beogradi munkatársa kormánykörökben érdeklődött a hír valódisága iránt, ahol kategorikusan megcáfolták a Pasity lemondásáról szóló hírt.

Anglia és Olaszország elismerte az orosz szovjetet.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Róma, febr. 5.

Római lapjelentések szerint ma irják alá az olasz-orosz egyezményt. Oroszország ennek az egyezménynek az alapján mérsékeli a vámtarifát az olasz árukra. Olaszország esereképpen orosz gabonáért kész árut szállt. A Fekete-tenger orosz kikötőiben és a parti hajózásnál az olasz zászló előjogokat élvez.

Az olasz kormány a római orosz kereskedelmi misszionnak átadja az egykori cári birodalom és a Keresztszki kormány nagykövetségének minden vagyonát.

Az egyezményvel kapcsolatban az olasz kormány elismeri az orosz szovjetkormányt.

Az olasz politikai körökben az a vélemény, hogy bár az egyezmény rendelkezéseinek közvetlen haszná kiesiny. Mussolini jó árat kapott a szovjeturalom elismeréséért, mert a szerződés nagy előnyöket nyújthat a jövőben, mielőtt Oroszország a kereskedelem és az ipar terén újból összeszedi magát. Ez az idő már nines is messze, ha csak Lenin utó-dai nem döntik újból anarchiába az országot.

Az angol kormány péntek este tartott tanácskozásán **jogilag elismerte a szovjetet.** Macdonald élénkebb kereskedelmi összeköttetést kíván létesíteni Anglia és Oroszország között, ez a tény bizonyára siettetni fogja Oroszország újjaéléését. Olaszországban ugyan némi nyugtalansággal fogadták azt a hírt, hogy Macdonald minden előzetes tárgyalás nélkül, hirtelen elismerte a mostani orosz kormányt, mert azt hitték, hogy az orosz kormány ezek után kevésbé fontosnak tartja majd az olasz kormány részéről való elismerést és a kereskedelmi szerződés feltételeinek megállapításánál akadékoskodóbb lesz. Ez az aggodalom azonban alaptalannak bizonyult, mert az olasz-orosz tárgyalások minden zökkenő nélkül befejeződtek.

Az SHS-olasz egyezmény ratifikálása után vesszük át a fumei területeket.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, febr. 4.

A külügyminiszteriumban nagy buzgalommal dolgoznak az SHS és olasz kormány között létrejött szerződések francia szövegének fordításán. A konvenciókat Nincsiy már a közeli napokban előterjeszti a szkupstinának ratifikálás végett.

A ratifikálás határnapja nines pontosan meghatározva. Nincsiy és Mussolini között azonban szóbeli megállapodás létesült, hogy az SHS állam husz napon belül, Olaszország pedig a parlament összehívása utáni napokban ratifikálja az egyezményt.

A Baross-, Delta-kikötők és a Fiume körüli falvak kiürítése az egyezménynek az olasz parlament részéről való ratifikálása után két nappal történik meg. Közvetlenül utána veszik át az SHS kormány meghatalmazottjai az új területeket. A kormány a fumei területekre konzult fog kinevezni, aki a közigazgatás feje is lesz.

Rikow lett az orosz tanácsköztársaság elnöke.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Moszkva, febr. 4.

A szovjet központi végrehajtó-bizottsága ma ejtette meg a választást Lenin öröke fölött. Az új tanácselnök Rikow népbiztos lett, aki eddig a népbiztosok tanácsának helyettes elnöke volt. Rikow a baloldali vezére. Kamenev, akinek eddig legtöbb kilátása volt pedig a tanácselnökségre, törpe kisebbségben maradt.

Rendkívüli közgyűlés a villanytelep reorganizációja ügyében.

Döntött az ajánlatok megvizsgálására kiküldött bizottság.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, febr. 5.

Ismeretes, hogy a beeskereki villanytelep reorganizációjára még a múlt évben kiírták a pályázatot, amelyet a legkedvezőbb feltételeket ajánló vállalkozó, a Jugoszlóvén Siemens Suckert-cég nyert el. A szerződést annakidején meg is kötötték s a vállalkozó vállalt kötelezettségeinek megfelelően, idejében meg is kezdte az anyagszállításokat. A munka már előrehaladott stádiumban folyt a telepen, amikor a városi közgyűlés által jóváhagyott tanács határozat — amely a szerződés megkötésére jogot, illetve felhatalmazást adott a város vezetőségének — a megyei fővárosi bizottság elé került. A vármegyei közgyűlés formai okokból megtagadta a jóváhagyást, sőt mi több, megsemmisítette a városi határozatot és új árlejtés kiírását rendelte el.

A váratlan döntésnek eleget tett a város. Új pályázatot hirdetett, mely a múlt héten járt le. Mint akkoriban megírtuk, összesen öt ajánlat érkezett be a város címére, amelyeknek elbírálását egy állami mérnökökből álló bizottságra bízták.

Az állami tisztviselők memoranduma.

Beograd, febr. 4.

Az állami tisztviselők beogradi főszövetsége ma délután gyűlést tartott, amelyen végleg megszövegezte azt a memorandumát, amelyet a nyilvánossággal, a kormánnyal és a parlamenttel közölni akarnak.

A memorandum statisztikai adatokat sorol föl arra nézve, hogy az 1924. évi piaci árak a békebeli árak huszonháromszorosára emelkedtek, míg az 1924—25. évi budget szerint a tisztviselők illetményei a békeidők kilenceszeresére emelhetők esu-pán.

A szövetség kifejti memorandumában, hogy az állam minden nehézség nélkül viheti keresztül a tisztviselői kongresszus által mult év december 26. és 27-ikén Novi Sadon hozott határozatot, hogy a tisztviselők megélhetési minimumát adja meg olyanképpen, hogy az új tisztviselői törvényben megállapított alapfizetés mellett hagyja meg a kormány az eddigi drágasági pótléket és hogy ezt a pótléket a nótisztviselők is éppen ugy kapják, mint a férfiak.

Stojadinovity pénzügyminiszter hír szerint kijelentette, hogy a legközelebbi minisztertanácsban fölveti a tisztviselők fizetési ügyének végleges rendezését.

lyettes elnöke volt. Rikow a baloldali vezére. Kamenev, akinek eddig legtöbb kilátása volt pedig a tanácselnökségre, törpe kisebbségben maradt.

A mérnöki bizottság pénteken és szombaton vizsgálta át a beírtott tervrajzokat és költségvetéseket és szakszerű áttanulmányozás és számítás után, megállapította hogy a legkedvezőbb feltételei a beogradi Siemens Suckert-cégnek, a régi ajánlattevőnek vannak. Három ajánlat, ár tekintetében messzi el-tér a Siemens ajánlattól, s a legkedvezőbb költségvetés, a Ganz vállalaté is százézer dináros differenciát mutat. A független állami mérnöki bizottság döntése alapján tehát kétségtelen, hogy a megbízást újlag a Jugoszlóvén Siemens Suckert-cég fogja megkapni.

A pénzügyi bizottság és az állandó választmány hétfőn délután a villanytelep reorganizációja ügyében ülést tartott, amelyen megvitatta a közgyűlés elé kerülő anyagot.

Beeskerek város képviselőtestülete a nagyfontosságú kérdésben szerdán délután rendkívüli közgyűlésre ül össze a vármegye háza nagytermében. A rendkívüli közgyűlés egyedüli pontja a villanytelep átépítése és kibővítése.

Ujabb pályázatot hirdettek gőzfürdő építésére.

Márciusban döntenek az ajánlatok fölött

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, febr. 5.

Régóta kísértő kérdés került most újra felszínre: városi fürdő építése. Évek óta időről-időre tetek kísérletet gőz- és kádfürdő építésére, az ügy azonban sohasem került a megvalósulás stádiumába, terv, mérnöki rajz maradt, költségvetés, — szép elgondolások, szükséges erőforrások nélkül. Az egyedüli akadály, amely az időnkint felbukkanó fürdőtervek megvalósulását megakasztotta, anyagi kérdés volt. A város nem volt és ma sines abban a helyzetben, hogy fürdővel ajándékozza meg a polgárságot. Bármennyire javul a város pénzügyi helyzete s bármily racionális gazdálkodás folyik is most a „torony” alatt, mégis csak a városfejlesztési programnak azon pontjait kell életre kelteni, amelyek amellet, hogy a közjót szolgálják, többé-kevésbé jövedelmeznek is a városnak. Így tehát rövid időn belül nines kilátás arra, hogy a város önerejéből építhessen fürdőt, megmarad tehát a másik megoldás, hogy tudniillik pályázat útján vállalko-

zok vállalják a nagyfontosságú közegészségügyi intézmény felépítését.

Ez utóbbi megoldáshoz folyamodott most ismét a város, amikor pályázatot írt ki. A feltételek kikötését, ugyszintén a nagyság és a kivittelt, szóval a tervrajzok elkészítését és megállapítását az ajánlattevőre bizta a város vezetősége. A vállalkozó az építkezésbe tőkétjét oly feltételek mellett fektetheti be, hogy több évig élvezze a fürdő jövedelmét, azután pedig az összes épületek a város tulajdonába mennek át. A fürdő helye a Plank-kert, ahol a város az esetleges kibővítésre helyet biztosít.

Ertesülésünk szerint a város vezetősége mindent elkövet, hogy Beeskerek részére megszerezze a fontos higiéniai intézményt és lehetővé tegye ezáltal a lakosság részére a fürdést. Ezért a legmesszebbmenő engedelményeket hajlandó megadni a vállalkozóknak.

A beérkező ajánlatok felett március huszadikán döntenek, amikor rá lejár a pályázat határideje.

HIREK

— febr. 5.

Házasság. Rubesity Iván beeskereki gimnáziumi tanár házasságot kötött Fialowszki Máriaival, néhai Fialowszki Béla törvényszéki orvos leányával.

Változás a beogradi német követségben. Berlinből jelentik, hogy a birodalmi elnök Keller beogradi német ügyvivőt brüsszeli nagykövetté nevezte ki.

Vasárnap délután lesz a demokráta nagygyűlés. A demokráta-párt beeskereki szervezetében — mint a „Torontál” tegnapi számában megírtuk — létrejött az egyezés és ezáltal helyreállott a legutóbbi választásokon megbolygatott pártegység is. A demokráta-párt most határozott végérvényesen a népgyűlés összehívása felett, a melyen kihirdetik a beogradi béke-bizottság közbenjárásával elért eredményt, közlik a pártegység helyreálltát és megválasztják az egység vezetőségét. A párt döntése szerint a népgyűlés február 10-én, vasárnap délután három órakor lesz a demokráta klubhelyiségben. A vezető állások jelöltjei a következők: Elnök: Matity Misa dr. Alelnökök: Sztanojlovity Mata (a beeskereki járásnak egyuttal elnöke) és Bágyin Marinko. Titkárok: Gruity Novak és Jovanovity Aca. A jelek után ítélve a nagygyűlés jóváhagyja a jelölő-listát.

Szabó Endre meghalt. Budapestről jelentik, hogy Szabó Endre költő, akinek irói működése körül a legutolsó időkben óriási harcok folytak le, tegnap délután Budapestben meghalt.

A hét árva részére beküldtek újabban szerkesztőségünknek: Krusnyák kapitány 100, N. N. 50, Heufeld Frigyes 50, N. N. 80 D-t, Zsembery Pálné 1 leányruhát, 2 leibchent, harisnyát, keztyűt, sapkát és egy pár cipőt. Eddigi gyűjtésünk 930 dinár és különböző ruhanemű.

D'Annunzio beérkezett a gothai almanachba. Rómából jelentik, hogy a király Gabriello D'Annunzio-t turini gróffá nevezte ki.

Me
gity
gány
svet
ján
feste
mek
nats
teler
aton
gyan
fia
szend
megy
orvos
hogy
orvos
eljár
ten é
nak
A g
sege
órák
tartá
gyári
felté
Deák
Nacio
varié
nyiló
Kornel
lépte
aratott
fás sz
ség, m
megke
settel
meleg
minisz
Dollár
Budape
behozat
fiskális
senki
magasa
hivatko
olyan
melyr
sony tá
ma hall
gyar es
dollár
léért, m
készül
ükus o
nai spe
a Dun
dik set
rődnek
a Kom
Dunasz
gyógy
szerü
mabeli
dolláré
azt a ka
gyerekek
ségnek
son is k
Erüsti
és neje
hásson
ból az O
mányozt
kek jav
A S
február
básu zá
kavélhá
meghivo
laki tév
meghivo
he az eg
ségnek
döntség
Vas.
nál, Vel
szon 326

Gyilkosság egy Vrsac melletti községben.

Az anyós és a feleség a tettes. — Eltették láb alól a részeges férjét.

— A „Toronto” tudósítójától. —

Beeskerek, febr. 5.

Borzalmas kegyetlenséggel végrehajtott gyilkosság történt a Vrsac-tól tizennégy kilométernyire fekvő Potpornye községben. Egy ott letelepedett dobrovoljacot a felesége és anyósa baltával agyonvert.

A kora esti órákban történt, hogy Petrovity Pera dobrovoljac, aki különben is részeges, házsártos természetű ember volt, ittás állapotban tért haza a lakására. Anyósa, aki leányával és vejével egy házban lakott, rossz szemmel nézte Petrovity kicsapongásait és féktelen tobzódásai miatt több ízben szemrehányásokat tett neki. Leánya, a dobrovoljac felesége még többet szenvedett férjétől, mert minden berugása kor brutálisan megtámadta és megverte az asszonyt. A pokoli életmódot ugylátszik megunták az asszonyok és közös elhatározással oly módon akartak szabadulni a garázda embertől, hogy elteszik láb alól.

Elhatározásukat az este meg is

valósították. Baltát vettek magukhoz és a kapu mögé elhelyezkedve, lesben várták a koresmából hazatérő férfit. Amint a mitsem sejtő ember befordult az udvarra, a két asszony nekiesett és néhány baltacsapással leterítette. Az ütések oly súlyos természetűek voltak, hogy a szerencsétlen dobrovoljac néhány perc múlva a helyszínen meghalt.

A csendőrség még aznap letartóztatta a gyilkos asszonyokat. Kihallgatásuk során azt vallották, hogy Petrovity mellett elviselhetetlen volt a helyzetük s emiatt határozták el magukat a végzetes lépésre. Az anyós — kijelentése szerint háromszor vágta fejbe a vejét, míg az asszony egyszer ütött a fejére.

Petrovity, aki mindössze harminchat éves, néhány év előtt került Potpornyera. Itt rövidesen elverte az agrárreform által kiosztott földet és beállott béresnek Jabljueski Milán gazdához. Két gyermeke maradt hátra, akiket árvaházban fognak elhelyezni.

A szkeecs szerint Redl szerelmes Hramádka István ulánus hadnagyba. A vagyontalan fiút beprotezálta egy előkelő lovasezred tisztikarába. Lovat, folszerelést és szebbnél-szebb ruhákat vásárolt neki. A hadnagy azonban normális ember s beleszeret egy leányba, akit feleségül akar venni.

A események megindult s az események gyors egymásutánban peregnék le szemünk előtt. Redl a wieni főpostára siet, ahol két postarostante levél várja, melyeket az orosz-osztrák határállomáson adtak föl „Operabál” jellegre. A levelekben pénz van, sok pénz, tizenkét ezer korona. A főpostát azonban detektívek figyelik, akik tudják, hogy a pénzürt jövő egyén csak orosz spion lehet. Redl kivieszi a leveleket, de a detektívek szem elől tévesztik s csak szerencsés véletlen következtében találják meg ismét. A szállóportás által fölmutatott zsebkéstkot a magáénak ismeri el s ezzel elárulja magát. A tokot a detektívek abban az autóban találják meg, a melyet Redl a főpostáról jövet használt. Tudja, hogy elvesztett. Sápadtan vándorog vissza a szobába. Itt menekülé-re gondol, de belátja, hogy nem szökhét már sehova sem. Elhatározza, hogy öngyilkos lesz. Leveleket ír s mikor Hötendorf Courad vezérkari főnök parancsára négytagu törzstiszt járór kopogtat be hozzá, sarkantus bokáit összehajtva mondja:

— Tudom, hogy miért jöttek az urak. Büntársam ninesen. Az orosz katonai attasé kényszerített az árulásra, mert megtudta, hogy — homoszexuális vagyok. Alázatosan kérek egy revolvert.

Odaadják neki. Redl egy pillanatra még néz a szolgálati Frommer-pisztolyra. — Rekedten fölkapog. A szájába veszi és a lősapóba függöny mögül tompa lövés hallatszik.

TÖZSDE

Február 4.

Beograd. (Zárlat.) Newyork 85—, London 569-50, Páris 399, Prága 247, Wien 9120, Budapest 632, Bukarest 43-10, Genf 1485, Szaloniki 155, Amsterdam 32-15, Szófia 62-52.

Zürich. (Zárlat.) Newyork 573 és fél, London 2487, Páris 2690 és háromnegyed, Milano 2507 és fél, Prága 1667 és egynegyed, Wien 00081 és egynegyed, Budapest, 00200, Beograd 675, Bukarest 297 és fél, Varsó üres, Szófia 415.

Budapest. (Zárlat.) Newyork 32400—34700, London 140750—150500, Milano 1420—1520, Prága 942—1012, Wien 4589—4910, Beograd 382—407, Bukarest 171—182.

Az értékpapirpiac

(Árak 1000 koronákban — Zárójelben a legutóbbi záró árfolyamok.)

Angol-Magyar	(96)	96
Magyar Alt. Hitel	(370)	370
Pesti Magy. Keresk.	(1550)	1525
Leszám és Pénzv.	(111)	110
Pesti Hazai	(4490)	4440
Hermes váltóüzlet	(86)	77
Salgótarjáni	(683)	685
Rimamurányi	(176)	176.5
Égisz	(52)	75
Dél cukor	(608)	623
Horvát cukor	(775)	803

Bánati körutat tervez a novisadi színtársulat. Novisadról jelentik: A novisadi Nemzeti Színház vezetősége elhatározta, hogy a színháznak február hónapban Suboticán szereplő társulata március hónapban Stari Becejen fog előadásokat tartani. A társulat aztán bánáti turára indul. Fellépnek a nagyobb bánáti városokban: Vrsacon, Beeskereken, Bela Crkván, Novi Becejen és Kikindán. A színtársulat bánáti turája több hónapot vesz igénybe.

Átutalásokat és csekkiírásokat — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — **Wien, Prága, Budapest, Berlin, Temesvár,** valamint a többi összes külföldi piacokra, továbbá exportörök részére **valutabiztosításokat** legjutányosabban eszközöl a **Nagybecskereki Takarékpénztár,** Veliki Beeskerek, Koronaszálló épület. Telefon: Pénztár 16. Vezérigazgató 52.

Párisban tizenkét orvost letartóztattak. Párisból jelentik: A cocain-, morium- és ópiumélvezés elterjedése a rendőrség figyelmét hívta fel és nyomozást indítottak annak kiderítésére, hogy honnan kerülnek ki ezek a mérgek. A nyomozásnak meglepő eredménye volt, amennyiben kiderítették, hogy Párisban tizenkét orvos van, akik megfelelő honorárium ellenében módot nyújtanak ezeknek a bódítószereknek megszerzésére. Eddig ezerkétszáz gyanus vevényt fedeztek fel és még hat-ezer ilyen vevény van az egyes gyógyszerárakban. A rendőrség három nőt tartóztatott le, akik üzletszerűen foglalkoztak ezeknek az eladásával. A gyanúsított tizenkét orvost őrizetbe vették. A nyomozás erőlyesen folyik.

Átutalások, hitellevelek és csekkek az összes bel- és külföld. piacokra, valamint **valutabiztosítások** árukivitelre kaphatók — a beogradi pénzügyminisztérium felbatalmázása alapján — a **Szerb Szövetkezeti Bank R.-T. fiókjánál** (Srpska Zadrúzna Banka D. D.), Veliki Beeskerek — Telefon 43 és 47.

Redukálás, nyugdíjazás a beeskereki törvényszéken.

— A „Toronto” tudósítójától. —

Beeskerek, febr. 5.

A beeskereki törvényszékhez tegnap rendelet érkezett az igazságügyi minisztériumtól, mely számos nyugdíjazásról és elbocsátásról intézkedik.

A rendelet szerint az igazságügyi miniszter Heckenshoffer Mihály fogházgondnokot, Kovács Mihály ügyészéi iradatisztet és nyolc fogházort, valamint a novibecseji telegkönyvvezetőt nyugdíjazta. Az összes orosz tisztviselőket ugyanezen intézkedés folytán elbocsátotta véglegesített állásukból. Az öt kiredukált orosz hivatalnokot napi-díjazási minőségben mostani fizetésük meghagyása mellett azonban továbbra is alkalmazta a törvényszék és egyuttal előterjesztést tett az államtanácsnak, hogy a jegyzői állásban alkalmazott és nélkülözhetetlen orosz munkacseréket véglegesítsék.

Redl ezredes színpadi hős lett.

Prágából jelentik: A Redl-affér élénk emlékezetben van még. Egy, évvel a világháború kitörése előtt leplezték Redl Alfréd császári és királyi vezérkari ezredest, a prágai kémelhárító szervezet főnökét, aki nagyfentosságú katonai titkokat árult el az orosz, francia és olasz vezérkaroknak. Redl ezredes öngyilkosságot követett el — felsőbb parancsra. A kiváló katona betegszenvedélyének volt az áldozata. Redl homoszexuális volt. Ezt megtudták róla az ellenfelei és kémszolgálatra kényszerítették. Egon Erwin Kisch Redl tragikus sorsát nemrégben írta meg három érdekes riportban egy prágai német lapban s most drámai szkeecset írt belőle.

Megfagyott az országuton. Zsigity Mihajlo idjosi illetőségű cigány tegnapelőtt beállított a begasvetidjuradji csendőrséghez, karján hét éves fiának. Dusánnak holttestével. Kijelentése szerint a gyermek a Bega Sveti Djuradji és Banatski Dvor közötti országuton hirtelen rosszul lett és meghalt. Az aton roppantul átfáztak s ezért azon gyantójának adott kifejezést, hogy fia valószínűleg megfagyott. A csendőrség intézkedésére a hullát megvizsgálta a begasvetidjuradji orvos, aki kétségkívül konstataálta, hogy a halált fagyás idézte elő. Az orvosi vizsgálat eredménye alapján eljárást nem indítottak a cigány ellen és kiadták a holttestet a családnak, hogy elföldelhesse.

A gyáripárosok helybeli szövetsége felkéri tagjait, hogy ma este 6 órakor jelenjenek meg a Lloydban tartandó értekezleten, amelyen a gyáruzemek részére nyújtandó hitel feltételeiről fognak tanácskozni.

Deák Kornél vendégfellepte a „Nacional” variétében. A „Nacional” variété vasárnap este tartotta megnyitóját. Az estély fénypontja Deák Kornél kiváló komikus vendégfellepte volt, aki ezuttal is nagy sikert aratott vig kupléival és eredeti tréfás számaival. A beeskereki közönség, mely korábbi szerepléséből megkedvelte Deákot, a régi szeretettel fogadta és szünni nem akaró meleg tapssal honorálta kedvenc színészének felléptét.

Dollárért importált dunai kagylók. Budapestről jelentik: A kivitel és a behozatal kérdését már jó idő óta fiskális szempontok irányítják és senki sem lepődik meg, ha az állam, magasabb valutáris érdekekre való hivatkozással, nem enged behozni olyan külföldi portékát sem, a melyre a fogyasztóközönségnek bizony nagy szüksége volna. De azt ma hallottuk először, hogy a magyar gombgyárak esengő valutát, dollárt fizetnek azért a dunai kagylóért, melyből a gyöngyhépgombok készülnek, amely tehát nem az exotikus országok terméke, hanem dunai specialitás, mindenütt található a Duna mentén. Nálunk nem törődik senki ezzel az üzlettel. Amde törődnek vele a csehszlovákok, akik Komáromtól Pozsonyig terjedő Dunaszakaszon berendezkedtek a gyöngyhézas dunai kagylók üzletszerű gyűjtésére. Egyszóval a szakmabeli gyárak a csehszlovákoktól dollárért kénytelenek megvásárolni azt a kagylót, amellyel nálunk a gyerekek játszanak. Az elhetetlennek ez a példája Magyarországon is kuriózumszámba mehet.

Ezüstlakodalmom. Braun Vilmos és neje Singer Rezsín házasságuk huszonötödik évfordulója alkalmából az Orient utján 100 dinárt adományoztak az izr. szegény gyermekek javára.

A Slavija Sportegylet folyó évi február 9-én rendez egy nagyszabású zártkörű **álarcosbált** a Club-kávéházban, melyre a rendezőség a meghívókat már szétküldte. Ha valaki tévedésből nem kapott volna meghívót és arra reflektál, jelentse be az egyleti helyiségben a rendezőségnek (Club-kávéház). — A rendezőség.

Vas- és fémöntvényeket Krausz-nál, Veliki Beeskerek. — Telefon 190.

Figyelem!

Megnyilt a „Nacional” volt „Bristol”-szálló étterme!

Tisztelettel értesitem a t. közönséget, hogy a Nacional-Variétével egyetemben megnyilt a Nacional-szálló étterme! Elsőrendű konyha! Kitűnő italok! Havi vagy heti abbonenseket a legmérsékeltebb árak mellett vállalok!

Tisztelettel VELIA RADOVANOVIĆ a „Nacional”-szálló és vendéglő tulajdonosa

198

Nyitár

Ezen rovat alatt közlőtekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség

T. C.

Van szerencsénk ezúton a nagy érdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy a

Jankovity és Radanov

cégből kilépő Jankovity ur részét Delfel Aladar ur vette át s ezennel a fűszer- és csemegeüzletet büffével

Radanov és Delfel

cég alatt tovább vezetjük és kérjük az igen tisztelt vevőközönség további pártfogását és bizalmát.

Maradunk teljes tisztelettel

205

Radanov és Delfel.

Felhívás.

Alulírottak felszólítjuk hitelezőinket, hogy követeléseiket jelen hirdetmény harmadszori közzétételétől számított hat hónapon belül érvényesíteni szíveskedjenek, miután a ma megtartott VI. évi rendes közgyűlésünk vállalatunk felszámolását kimondotta.

Egyben értesítjük t. üzletfeleinket, hogy a szállítási üzletekben azért fennakadás nem lesz, miután a vállalatot az eddigi vezérigazgató, Krumenacker Károly ur átvette és a saját neve alatt tovább folytatja.

Veliki Beeskerek, 1924 január 31.

A „Szállítványozási és bizományos r.-t.” igazgatósága.

Prima libazsirt

172 franko Vel. Beeskerek 60 dinárért kg-onként minden mennyiségben szállít

Kanitz és Leipniker V. Beeskerek.

VRSAC és vidékén HIRDETÉSEKET a „TORONTÁL” részére felvesz 938

GRÓB JENŐ
hírlap hirdetési iroda, VRSAC.

Polgármesteri hivatal Veliki Beeskerek.

4048/923. szám.

III.

Fürdőépítés.

Veliki Beeskerek városi fürdő építése céljából 1924. évi március hó 20-ikán d. e. 10 órára árlejtés tüzetik ki, mely a polgármesteri hivatalban lesz megtartva.

Feltételek nem köttetnek ki, hanem a vállalkozóra bízatik, hogy milyen feltételek alatt hajlandó egy modern fürdő építésére.

Az ajánlatban meg kell jelölni, milyen fürdőt akar a vállalkozó építeni, hány káddal vagy medencével (bazennal).

Az ajánlathoz csatolandó a tervrajz és költségvetés.

A tervrajz és költségvetésért a város nem fizet.

A vállalkozó tőkét az építkezésbe oly feltétel mellett fektetheti be, hogy több évig élvezzi a fürdő jövedelmét azután pedig az összes épületek a város tulajdonába mennek át.

A fürdő helye a régi, t. i. a Plank-kert s így a fürdő kibővítésére a hely biztosítva van, éppúgy esetleges büffé részére is; azon esetben pedig, ha egy szanatórium is építenék, úgy az egész Plank-kert át lesz engedve.

Az ajánlatok folyó évi március 20-án d. e. 10 óráig adandók be a polgármesteri hivatalban Veliki Beeskerekben.

Az ajánlat 100 dináros okmánybélyeggel látandó el és a borítékon megjelölendő: „Ajánlat fürdő építésére.”

Veliki Beeskerek, 1924. évi január hó 22-én.

Aleksity, polgármester.

Bebetett szántó

kaszáló és legelőből álló, egy tagban levő 100 hold föld Sentától 10 kilométernyire, a tiszamenti Bánátban, vasútállomás mellett, egy tételben fundus instructussal jutányosan eladó. Ezen gazdasághoz tartozik 50 darab jószág befogadására alkalmas, cementírozott, ártézi vízszolgáltatással ellátott urasági istálló, kisebb 2 szobás lakház, kukoricagőré, fészter, lovak, tehének, gazdasági felszerelés. — Felvilágosítást ad Gergic Antal Subotica, barátok temploma mellett 6. 187

A kiadóhivatal telefonja — 21.
A szerkesztőség telefonja 281.

Lapkihordót

felvesz a „Torontál” kiadóhivatala.

Jó házból való

TANONC

azonnal felvétetik

özvegy Kohn Hugóné
rőfűskereskedésében, Aleksandrova

200 kat. hold elsőrendű

szántóföld

a surján-zsibovai erdőben szabad kézből azonnal eladó.

204

Bővebb felvilágosítást ad: Bukovác István Veliki Beeskerek, Főter.

Braun Marcel gépkereskedése Vel. Beeskerek. Telet. 106.

Mint a Hofherr-Schranz és Clayton-Shuttleworth B. T. budapesti és wieni mezőgazdasági gépgyárainak képviselője, van szerencsém az érdekeltek szíves tudomására hozni, hogy nevzett gyárak igazgatósága

gyártmányainak arát jelentékenyen lecsökkentette.

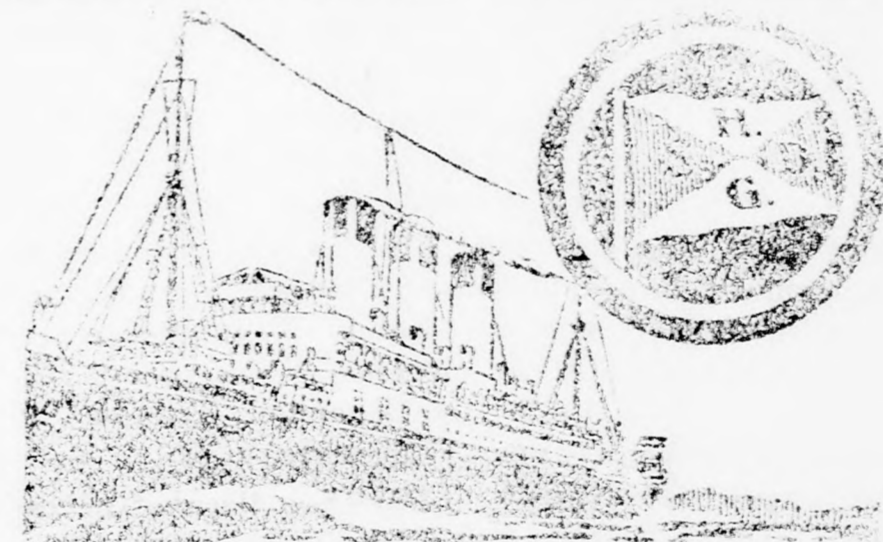
Ennek következtében — miután cégem mindenkor az előirt eredeti gyári arakon eszközli szállításait — kötelességemnek tartom az árak olcsóbbodását közölni azzal, hogy úgy teljes magánjáró cséplőkészletet, mint minden más gazdasági gépet állandóan raktáron tartok és rögtön szállíthatok.

Teljes tisztelettel

Braun Marcel

189

gépkereskedő VEL. BEESKEREK. Telefon 106

Hamburg-Délamerikai Gőzhajózási Társaság

A legnagyobb, leggyorsabb és legszabab hajók a legkötönybb berendezéssel I., II. és III. osztályu utasok részére

indulnak:

Február 8-án „Bilbao”
9-én „España”
28-án „Antonio Delfino”
Március 13-án „La Corona”
20-án „Cap Norte”
Április 8-án „Vigo”
17-én „Cap Polonio”

Hamburgból Argentiniába, Braziliába és Uruguayba.

Mindenemü felvilágosítást készséggel nyújt a

Jugoszláviai vezérügyökség ZAGREB, Petrinjska ulica 73.

Ügyökségek: Beograd, Balkanska 49. • V. Beeskerek, Aleksandrova 27. • Bitolj, Bankarska 13.

Nagy készlet

valódi angol férfiszövet

méterenkint 180 dinár, valamint valódi gyapjuszövet minden színben méterenkint 75 dinárért kapható

192

Wogh Mihály cégnél Veliki Beeskerek, Babonátér.

Nyomatott Pleitz Fer. Pálnál Veliki Beeskerek.

Kiadja Pleitz Fer. Pál